

ňovaním boli veľmi zaujímavé. Toto podujatie bolo určené pre pracovníkov MŽP SR a OÚŽP. Veľmi cenná bola nadväzujúca študijná cesta pracovníkov MŽP SR do Nórska (25.8.-3.9.1992), počas ktorej sa zúčastnili na seminároch a konzultáciách o environmentálnej legislatíve a systéme štátnej správy v Nórsku. Hlavným bodom ich programu bol proces hodnotenia vplyvov na životné prostredie, dokumentovaný na príkladových štúdiách z Nórska.

Na seminároch a konferenciách sa organizátorom podarilo vytvoriť fórum pre rôzne, často aj diametrálne odlišné názory na túto problematiku. Všetky pripomienky boli významným prínosom pre spracovateľov zákona EIA.

Mária Kozová
Katarína Pavličková
Ján Drdoš

Paneurópska expertná skupina IUCN pre mokrade

Vzhľadom na rastúci význam zachovania mokradových biotopov a v súvislosti s presunom ťažiska významnosti od druhovej ochrany k ekosystémovému prístupu vytvorila Svetová únia ochrany prírody r. 1985 IUCN *Wetlands Progra-*

mm. V doterajšej činnosti sa tento program sústreďoval na 4 základné problémové okruhy:

- *zdôvodnenie a propagovanie hodnôt mokradí,*
- *demonštrovanie alternatívnych spôsobov*

hospodárenia a manažmentu mokradí,

- *posilnenie manažérskych kapacít jednotlivých štátov v oblasti mokradí,*
- *spracovanie základných fyziotaktických dokumentov a príprava spoločnej politiky vo vzťahu k mokradovým ekosystémom.*

Od začiatku programu sa realizovalo s organizačnou a finančnou podporou IUCN v členských krajinách takmer 30 konkrétnych projektov, mnoho školení a niekoľko konferencií. Spracovali sa regionálne štúdie pre juhovýchodnú Áziu, strednú a južnú Ameriku, a tri africké oblasti.

Jednou zo súčasných priorit programu je vytváranie regionálnych poradných orgánov. To bol dôvod na zvolanie pracovného seminára do sídla IUCN v švajčiarskom Glande, kde sa konštituoval poradný zbor pre európsku oblasť. Stretnutie sa uskutočnilo v dňoch 23.-24. 10. 1993 a zúčastnili sa ho odborníci z Francúzska, Veľkej Británie, Nemecka, Belgicka, Švajčiarska, Rakúska, Českej republiky, Poľska, Maďarska, Bulharska, Rumunska a Slovenska. Chýbali teda zástupcovia mediteránnych krajín, ktoré už regionálne združenie majú (MEDWET) a škandinávské, resp. aj niektoré ďalšie východoeurópske štáty, o ktorých sa zatiaľ z hľadiska vytvorenia regionálneho orgánu nerozhodlo.

Seminár v Glande bol teda zakladajúcim zasadnutím *Pan-European Wetlands Expert Group - PEWEG*. Za jeho predsedu menovalo IUCN dr. Edwarda Maltbyhu z Exeterskej univerzity v juhozápadnom Anglicku. Cieľom prvého pracovného stretnutia bolo:

- Rozhodnúť o prioritách vo výskume európskych mokradí.
- Posúdiť geograficky podmienené rozdiely v získavaní informácií v rámci Európy.
- Zlepšiť všeobecnú informovanosť o iniciatívach v oblasti základnej a aplikovanej ekososológie (menovite o projektoch a aktivitách v európskych mokradiach).

Napriek tomu, že vo všetkých troch oblastiach ide skôr o iteratívny proces než o jednorazové rozhodnutie, stretnu-

tie prinieslo aj konkrétne výsledky. Potešiteľné je napríklad to, že jednou z nesporných priorit sa stala otázka Dunaja, a to tak samotného riečného koridoru, ako aj ostatných mokradí v jeho povodí. Účastníci prediskutovali čiastkovú správu o Danube River Basin Environmental Programme, ktorý sa začal rozbiehať v lete 1993 v spolupráci všetkých podunajských krajín, Holandska, USA a Veľkej Británie. Finančne ho popri IUCN zabezpečujú aj WWF a niekoľko významných bánk (World Bank, European Investment Bank, Nordic Investment Bank, EBRD) a Nadácia Barbary Gauntlett. Koordinátorom tohto programu za Slovensko je Ing. I. Závadský, za Českú republiku Ing. J. Kinkor, obaja z ministerstiev ŽP. V prvej etape sa majú v jednotlivých štátoch zmapovať zdroje informácií o biologických zdrojoch Podunajska. Na základe návrhu autora tejto správy odporučil PWEK koordináčnej jednotke v Bruseli, aby sa v nasledujúcej etape vybrali v týchto štátoch porovnateľné modelové územia pre overenie monitoringu a manažmentu.

V budúcnosti sa ráta s podrobnejšími národnými štúdiami, v závislosti od dostupných finančných a odborných kapacít. IUCN v minulom období financovalo takýto projekt v Maďarsku (River Corridors in Hungary).

Delegáti informovali o výskumných aktivitách vo svojich krajinách, za SR to bola podrobnejšia informácia o mapovaní biotopov (koordinuje ÚKE SAV) a monitoringu prírodného prostredia VD Gabčíkovo v rokoch 1990-92 (koordinoval ÚZE SAV).

V budúcnosti sa počíta s jedným až dvoma stretnutiami PEWEG ročne, pričom v súvislosti s aktuálnymi úlohami v niektorých oblastiach sa frekvencia patričných podskupín zvýši. V súčasnosti sa to týka podunajskej problematiky s plánovanými stretnutiami v Budapešti, Bukurešti a Bratislave v priebehu najbližších mesiacov.

Mikuláš J. Lisický

Prístup k environmentálnym informáciám

V dňoch 15. - 16. novembra sa v Častej Papiemčke uskutočnil medzinárodný seminár na tému *Prístup k environmentálnym informáciám*, ktorý organizovala mimovládna organizácia Environmental Law Institute z Washingtonu v rámci Programu pre životné prostredie pre strednú a východnú Európu (Environmental Program for Central and Eastern Europe) v spolupráci s legislatívnym odborom Ministerstva životného prostredia SR.

Seminára sa zúčastnili zástupcovia vládnych a mimovládnych organizácií, vedeckých a výskumných pracovísk zo Slovenska, Českej republiky, Bulharska, Rumunska, Poľska, Maďarska, Rakúska, Holandska a USA a prebiehal vo forme diskusie za okrúhlym stolom. Jeho cieľom bolo určiť hlavné problémy v oblasti prístupu k environmentálnym informáciám v štátoch východnej a strednej Európy, kde prebieha proces tvorby a prijímania nových zákonov, všeobecných i špeciálnych.

Problematika prístupu k informáciám v podmienkach slovenskej legislatívy je mimoriadne aktuálna, nakoľko zákon o informáciách je ešte v procese prípravy. Tento zákon bude významný aj v súvislosti s implementáciou pripravovaného zákona NRSR EIA. Jeho účinnosť v praxi bude v mnohom závisieť práve od prístupu k informáciám, od vytvorenia funkčných environmentálnych databáz a informačných systémov.

Hlavné okruhy otázok, o ktorých sa diskutovalo na seminári:

- *druh informácií* potrebných v oblasti ochrany životného prostredia,
- *najdôležitejšie spôsoby využitia* environmentálnych informácií,

- *metódy získavania* environmentálnych informácií.

Programová riaditeľka Environmentálneho projektu pre strednú a východnú Európu Margaret Bowman na záver seminára zhrnula hlavné myšlienky účastníkov:

- Voľný prístup k informáciám nezabezpečuje správne rozhodovanie, ale je jeho nevyhnutným predpokladom.
- Samotné právo na prístup k informáciám nepostačuje, dôležitou súčasťou procesu rozhodovania je správna implementácia zákona, šírenie a využívanie.
- Pre prístup k informáciám je nevyhnutná kombinácia účinných tzv. pasívnych i aktívnych zákonov
- Pri tvorbe a zavádzaní nových zákonov je dôležité definovať základné pojmy, treba sa venovať otázke nákladov a zodpovednosti spojenej so získavaním a šírením informácií.
- Vzhľadom na to, že zúčastnené štáty strednej a východnej Európy majú spravidla zakotvené všeobecné princípy práva na informovanosť a prístup k informáciám, treba obrátiť pozornosť predovšetkým na tvorbu aktívnych práv, medzi ktoré patrí napr. zákon o EIA, zákon o povinnosti označovania výrobkov - ich zloženie a prípadný negatívny vplyv na zdravie, resp. životné prostredie, zákon o povinnom zverejňovaní environmentálnych rozhodnutí atď.
- Rozvíjanie komunikácie medzi vládou a verejnosťou je dlhodobý proces. Verejnosť sa musí učiť získavať a využiť informácie, vláda sa musí učiť načúvať verejnosti, poskytovať a šíriť informácie.

Dušana Podlucká